

**FORSTSTYRELSENS BESLUT
MH 1567/2019**

Angående de områdesvisa kvoterna för jakt på områden inom Lapplands, Österbottens och Södra Finlands jakt- och fisketjänster 1.6.2019 – 31.7.2022.

Givet i Oulu den 15 april 2019

Beslut

Forststyrelsen har fastställt följande områdesvisa kvoter för de småviltstillstånd som innehåller rätten att jaga hönsfågel inom statens mark- och vattenområden som är i Forststyrelsens besittning. De fastställda kvoterna ska iakttas vid beviljande av tillstånd och annat meddelande av jakträtt. Detta beslut upphäver det tidigare beslutet nr 1739/2016.

Region: Lapplands jakt- och fisketjänster (exklusive samernas hembygdsområde i kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki samt Lapplands renbeteslags område i Sodankylä kommun)

Jaktvårdsförening	Tillstånd i kraft samtidigt i genomsnitt antal/dygn	Tillstånd i genomsnitt antal/1 000 ha
Muonio	45	0,5
Kolari	95	0,6
Pello	78	1,2
Övertorneå	51	1,2
Kittilä	205	0,4
Rovaniemi	79	0,2
Tervola	52	1,7
Simo-Keminmaa	142	1,8
Ranua	167	1,01
Posio	124	1,3
Sodankylä (ej Lapplands renbeteslag.)	219	0,4
Savukoski	335	0,7
Kemijärvi	69	0,6
Pelkosenniemi	73	1,1
Salla	166	0,7

Region: Österbottens jakt- och fisketjänster

Jaktförening eller viltcentralens region	Tillstånd i kraft samtidigt i genomsnitt antal/dygn	Tillstånd i genomsnitt antal/1 000 ha
Vaala	58	2,0
Kuusamo	60	1,7
Taivalkoski	190	1,3
Pudasjärvi	290	1,2
Uleåborgs viltcentrals omr., (utanför området enligt JL 8 §)	587	4,1
Österbottens viltcentrals omr., (Perho, Lestijärvi, Arpainen och Linkkilä tillståndsomr.)	240	5,5

Kajanaland

Jaktvårdsförening	Tillstånd i kraft samtidigt i genomsnitt antal/dygn	Tillstånd i genomsnitt antal/1 000 ha
Hyrnsalmi-Ristijärvi	155	2,0
Kajana	70	3,4
Kuhmo	580	2,5
Paltamo	20	5,3
Puolanka	200	1,7
Sotkamo	140	2,5
Suomussalmi	570	2,0
Vuolijoki	65	3,2

Region: Södra Finlands jakt- och fisketjänster

Viltcentralens region (eller del därav)	Tillstånd i kraft samtidigt i genomsnitt antal/dygn	Tillstånd i genomsnitt antal/1 000 ha
Mellersta Finland	777	8,5
Norra Tavastland	335	10,6
Satakunta	155	10,7
Södra Tavastland	34	5,0

Östra Finland

Viltcentralens region	Tillstånd i kraft samtidigt i genomsnitt antal/dygn	Tillstånd i genomsnitt antal/1 000 ha
Norra Karelen	1589	7,3
Norra Savolax	514	7,4
Södra Savolax	139	7,5

Utöver de ovan nämnda regionala kvoterna kan småviltstillstånd som inte inkluderar hönsfågel säljas under hönsfågeljaksäsongen. Antalet tillstånd får inte överstiga 20 % av den regionala kvoten. Utanför hönsjaksäsongen kan småviltstillstånd som inte inkluderar hönsfågel säljas högst till det antal som den regionala kvoten tillåter.

Inom det område som avses i 8 § i jaktlagen (615/1993) ska jaktvårdsföreningarna och jaktvårdsdistrikten höras innan en mer detaljerad dimensionering av den årliga tillståndskvoten görs.

Vid beviljandet av björntillstånd ska följande kvot iakttas:

Björnjakten regleras i 41(206/15.3.2013), 41a, och 41d § i jaktlagen (159/18.2.2011) samt genom statrådets förordning om dispens enligt jaktlagen (169/24.2.2011). Enligt 7 § i förordningen fastställer jord- och skogsbruksministeriet kvoten för björnjakten på renskötselområdet. Jakten sker i form av s.k. avbrottsjakt, ända tills det antal björnar som kvoten tillåter har fällt.

För att trygga genomförandet av jaktarrangemangen och jaktens sociala hållbarhet rekommenderas en maximalkvot på 1 tillstånd/1000–1500 ha inom renskötselområdet.

I övriga Finland i området för jaktlicensbelagd jakt kan maximalt 2,5 tillstånd/1 000 ha beviljas.

Vid beviljandet av älg tillstånd på det område som avses i 8 § i jaktlagen ska följande kvot iakttas:

Älg tillstånden per område avgörs på basis av de lokala förhållandena, säkerhetsaspekterna och årliga förhandlingar med jaktvårdsföreningarna. Om fler än ett lag jagar på samma tillståndsområde ska det i regel finns minst 80–160 ha/jägare. För att möjliggöra ändamålsenliga jaktarrangemang kan ett lägre minimivärde användas. Beviljandet av flera älg tillstånd per område kräver minst 1 000 ha jaktmarker/jaktlag.

Motiveringar

Allmänt:

Forststyrelsen erbjuder jaktmöjligheter på statens marker och då tillstånden inte räcker till för alla ska medborgare, som inte annars har skäligena möjligheter till jakt, ges företräde (JL 45 och 46 §). Dessa möjligheter ska dock fördelas så att jakträtt enligt 8 § i jaktlagen beaktas som ett specialvillkor (kommunmedlemmarnas fria jakträtt på statens områden). Syftet med detta beslut är att kvotera jakten så, att den är ekologiskt och socialt hållbar och att ovan nämnda specialrättigheter tryggas. Beslut angående kvoter för statens områden inom samernas hembygdsområde har fattats separat. Före fastställandet av kvoterna har Forststyrelsen ordnat kvotöverläggningar med jaktvårdsföreningarna inom det i 8 § i jaktlagen avsedda området. Avsikten med dessa överläggningar är att dimensionera tillståndsjakten så att de lokala jägarnas rättigheter tryggas samt att lokala synpunkter blir beaktade.

Detta beslut gäller för jaktsäsongerna 2019 - 2022. Tre år bedöms vara en period av sådan längd att det inte under den hinner ske samhälleligt betydelsefulla förändringar som kan påverka principerna för kvoteringen. Utöver att trygga den lokala befolkningens rättigheter har kvoteringen också i uppgift att säkerställa viltbeståndens hållbarhet och styra försäljningen av tillstånd så att viltbestånden bevaras och den av jakten orsakade beskattningen inte blir alltför stor. Den i beslutet fastställda kvoten (antalet tillstånd i kraft samtidigt per dygn) grundar sig på resultat från undersökningar av det jakttryck jägarna i genomsnitt orsakar inom respektive område och på tryckets ekologiska och sociala verkningar (se avsnittet om bedömning av hållbarheten nedan). Vid fastställandet av kvoterna har även hönsfågelbeståndet och den verkställda beskattningen av bestånden under de senaste åren beaktats.

Om ett viltbestånd är hotat, kan jakten på viltarten i fråga förbjudas enligt jaktlagens 38 § genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet för en begränsad tid inom hela eller en del av det område där arten förekommer. Syftet med förordningen är att skydda viltbestånden, och den berör såväl statens tillståndsjakt som den lokala befolkningens rätt att jaga enligt 8 § i jaktlagen samt privatmark. Forststyrelsen kan stöda förordningen genom att vid behov reglera jakten på en hotad art i tillståndskraven.

Bakgrundsuppgifter om viltbestånden

Uppgifter om hönsfågelbeståndens och de övriga viltbeståndens tillstånd och utveckling fås via Naturresursinstitutet (Luke), och de grundar sig på det landsomfattande systemet för viltriangelinventeringar. Eftersom jakttrycket på de statliga markerna i hög grad är inriktat på skogshönsbestånden är uppföljningen av dessa bestånd föremål för särskilt intresse och resultaten från statens marker erhålls separat av Naturresursinstitutet.

Bestånden av skogshönsfåglar var i Finland som starkast under åren 2011 - 2013. Hönsfågelbestånden var då ställvis de bästa under hela den tid man gjort viltriangelinventeringar. Från och med 2014 sjönk däremot fågelbestånden fram tills år 2017. Orsaken till att fågelbestånden sjönk under den tidsperioden är

antagligen framför allt ogynnsamt väder under häckningstiden och svaga förökningsresultat. År 2018 ökade hönsfågelbestånden kraftigt igen. Jämfört med genomsnittet i hela landet ökade bestånden av tjäder, orre och järpe jämfört med föregående år med cirka 40 % och dalriptätheten fördubblades. Tack vare ökningen var den genomsnittliga tätheten för skogshönsfågelarter i hela landet i fjol något högre än genomsnittet under de fem föregående åren. De ökade skogshönsfågelbestånden i fjol förklaras av att de vuxna fåglarna klarade vintern bra, väderförhållandena var gynnsamma under häckningen och sorkbestånden var bra. Enligt Naturresursinstitutets observationer hade sorkbestånden länge varit små, och antalet små rovdjur var inte heller högt till följd av det. Det att skogshönsfågelbestånden i fjol blivit starkare ger en indikation att bottenåret för den naturliga beståndsvariationen nu är förbi och de kommande åren kan man förvänta sig en fortsatt ökning i fågelbeståndet.

Hönsfågelbestånden på statens marker

Största delen av statens områden ligger i norra och östra Finland. Orrbestånden minskade från år 2015 till år 2017 på viltcentralens marker i Lappland med 44 %, i Kajanaland med 15 % och i norra Karelen med 45 %. Inom samma tidsperiod skedde inga stora förändringar på viltcentralens marker i Uleåborg, utan orrtätheten förblev jämn, om än på en lägre nivå än de långvariga medeltalen. Efter utmärkta fortplantningsresultat steg orrbeståndet från år 2017 till år 2018 i Lappland med 122 %, på viltcentralens marker i Uleåborg med 58 %, i Kajanaland med 36 % och i norra Karelen med 92 %. De högsta tätheterna för orre noterades år 2018 på Uleåborgs och Österbottens marker.

Tjäderbestånden minskade från år 2015 till år 2017 på viltcentralens marker i Lappland med 18 %, i Uleåborg med 6%, i Kajanaland med 30 % och i norra Karelen med 28 %. Fram till 2018 steg tjäderns medeltäthet från tidigare år i Lappland med 53 %, på Uleåborgs marker 56 % och i norra Karelen med 70 %. I Kajanaland sjönk tätheten för tjäder något (7 %). Tjäderbestånden var i slutet av sommaren 2018 starkare än medeltalet från ungefär de 10 tidigare åren i de ovannämnda områdena, bortsett från Kajanaland. I Lappland var tätheten för tjäder bland de bästa från hela den tid man gjort triangelinventeringar, och tjäderns jakttid räckte i tre månader (10.9 - 10.12.2018) i de största delarna av Lappland.

Bestånden av järpe var åren 2015 - 2017 på en lägre än normal nivå i hela landet. I helhetsbedömningen av arter i Finland som blev klar i mars 2019 klassificerades järpe för första gången som en hotad art. I granskningen av rödlistekategorin i Finland har man sett jakten som en hotfaktor då artens bestånd är klart minskande. Liksom andra skogshönsfåglar har också beståndet för järpe däremot klart stärkts år 2018 i nästan hela landet. Bestånden av järpe blev starkare från föregående år till år 2018 i Lappland med 105 %, på viltcentralens marker i Uleåborg med 71 %, i Kajanaland med 119 % och i norra Karelen med 75 %. Tack vare den starka ökningen av beståndet förblev helhetstätheten av järpe i hela landet i slutet av sommaren 2018 i medeltal på samma nivå som under den senaste 10-årsperioden.

Efter att ha ökat i tre år (2013 - 2015) minskade Övre Lapplands dalripbestånd till en medelmåttig eller något lägre nivå åren 2016 och 2017 på grund av dålig häckning och en kraftig nedgång i lämmel- och sorkbestånden. År 2018 hade

dalripbeståndet i Övre Lappland stärkts något redan från tidigare år, så det fanns inget behov av att begränsa jakttiden för dalripa i Övre Lappland. Också på andra håll i norra Finland stärktes beståndet för dalripa under 2018 klart mer än under tidigare år, men beståndet förblev fortsättningsvis något lägre än medeltalet från de 10 senaste åren. Jakten på dalripa var efter flera års uppehåll igen möjlig i Övre Lappland och under en månads tid år 2018 var jakten möjlig också i Muonio, Kittilä och kommuner i östra Lappland samt i Kuusamo. På andra ställen i landet var fågeln helt fridlyst år 2018.

Bedömning av hållbarheten

Det fångsttryck tillståndsjakten orsakar och dödligheten inom hönsfågelbestånden kan uppskattas med hjälp av det viltplaneringssystem Forststyrelsen använder. Omkring en tredjedel av de som jagat i Forststyrelsens tillståndsområden lämnar in bytesrespons. I systemet kan uppgifter om bestånden som fåtts från viltriangelinventeringarna och den av tillståndsjakten orsakade dödligheten jämföras. Metoden har testats genom att man jämfört uppgifterna med andra undersökningar av jaktmortalitet (Korhonen 2004, Kangas 2006, Niemi m.fl. 2009, Nykänen m.fl. 2014) och den kan anses vara pålitlig.

För det totala bytet av skogshönsfåglar på nationell nivå har fågelbestånden minskat från 2013 åtminstone fram till 2017. År 2013 bestod bytet av ungefär 358 000 individer och under 2017 endast omkring 79 000. Den största nedgången har gällt orrbytet, som minskade år 2013 med över 200 000 individer till omkring 33 000 individer år 2017 (Naturresursinstitutet 2019).

Tillståndsjaktens sammanlagda skogshönsbyte från statens marker minskade jämsides med den totala fångsten på nationell nivå. År 2013 var tillståndsjaktens skogshönsbyte ungefär 35 500 individer, år 2017 endast omkring 13 000 individer. År 2018 ökade tillståndsjaktens skogshönsbyte på grund av ett kraftigt fågelbestånd på omkring 26 000 individer.

Tillståndsjaktens beskattning av hönsfågelbestånden på statens marker i hela landet åren 2016 och 2017 var i genomsnitt 2,5 % och 2,4 % samt andelen steg till 2,7 % år 2018. På områden enligt 8 § i jaktlagen minskade tillståndsjakten hönsfågelbestånden med 2,2 % år 2016, 1,9 % år 2017 och 1,9 % år 2018. Även om det i dessa siffror inte ingår det byte som jakt med stöd av kommunmedlemmarnas jakträtt har gett, kan jakten fortfarande betraktas som ekologiskt hållbar. Andelen av skogshönsbytet som fångats av jägare som jagade på statens marker med Forststyrelsens tillstånd på områden enligt 8 § i jaktlagen har utifrån den tidigare utredningen varit ca 30 % (Nykänen m.fl. 2014).

Tryggande av kvotbeslutets hållbarhet

Utifrån det här kvotbeslutet säljs jakttillstånd årligen i två etapper. En del av kvoten sätts till försäljning i början av juni, och resten sparas till den andra försäljningsperioden i slutet av augusti. Med det här förfarandet kan resultaten från viltriangelinventeringarna i juni–augusti beaktas och tillämpas på tillståndsförsäljningen, vilket är en central del för att trygga hållbarheten.

Fördelningen av kvoterna mellan den första och andra försäljningsetappen kan variera regionalt. Fördelningen av kvoterna styrs inte av detta beslut, eftersom dessa arrangemang inte ifrågasätter kommuninvånarnas rättigheter eller jaktens ekologiska eller sociala hållbarhet.

Försäljningsetappen i augusti ska eftersträvas att årligen tidsbestämmas så att eventuella jaktbegränsningar eller -förbud som fastställs av jord- och skogsbruksministeriet kan beaktas i tillståndsförsäljningen. Om tillstånd har sålts under sommarens försäljningsetapp för en sådan period och ett sådant område, där jakt på skogshönsfåglar är förbjudet genom förordning, återkallas tillstånden och den erlagda avgiften betalas tillbaka.

Forststyrelsen har årtionden av erfarenhet av att dimensionera jakt på statens marker. Planläggarna svarar för jaktens årliga dimensionering utifrån kvotbeslutet. Arbetet genomförs med hjälp av viltplaneringssystemet. Tillståndsplaneringen är områdesspecifik och vid dimensioneringen beaktas förutom variationen i hönsfågelbestånden skogarnas struktur och täthet i området, övrigt nyttjande av området (bl.a. turism- och rekreationsnyttjande), idkande av naturnärings- och renskötsel samt annan markanvändning. De områdesvisa kvoterna fastställs skilt för varje jaktvårdsförening samt det område som avses i 8 § i jaktlagen, där kommunmedlemmarna har fri jakträtt. På andra ställen görs bestämmelserna huvudsakligen enligt viltcentralens områdesfördelning.

Vid planeringen och dimensioneringen av jakten har också den sociala hållbarheten beaktats. Med detta avses frågan hur många jägare som kan placeras på ett område utan att de stör varandra eller andra som rör sig i naturen. Denna dimensionering grundar sig på den respons som kommit under åren om olika grader av jägartäthet. Dimensioneringen av social hållbarhet är således empiriskt och görs områdesvist.

Under jaktsäsongen för hönsfågel finns en separat kvot för småvilttillstånd av sjöfågel, hare och små rovdjur exklusive hönsfåglar. Efterfrågan på tillstånd för annat småvilt är enligt bytesresponsen under hönsfågelsäsongen relativt liten, och kvoteringen av dess tillstånd begrundas närmast genom tryggheten av den sociala hållbarheten. Forststyrelsens karga och vattenfattiga marker är inte efterfrågade för t.ex. sjöfågeljakt.

Målet för dimensioneringen av älgjakten i kvotbeslutet är att förebygga ett alltför stort antal överlappande tillstånd i området. Ett för stort antal jaktlag och jägare på ett tillståndsområde kan utgöra en eventuell säkerhetsrisk. Den fastställda kvoten på 80–160 ha statlig mark/jägare är ett kalkylmässigt minimum som kan frångås om de praktiska jaktarrangemangen så kräver. En sådan situation kan uppstå till exempel då jaktlag på statlig mark också använder sig av privata områden som är anknutna till statens mark. I sådant fall fördelas jägarantalet på ett större område än statens mark. Älgstammens taxering regleras genom licenser som beviljas av Finlands viltcentral.

Källor:

Kangas, L. 2006. Metsäkanalintujen metsästys Pohjois-Suomessa. Metsästyskuolleisuus, metsästyksen valikoivuus ja kestävyys. – Kala ja riistaraportteja nro 378, Riistan- ja kalantutkimus.

Korhonen, P. 2004. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2003. – Kala ja riistaraportteja nro 326, Riistan- ja kalantutkimus.

Jord- och skogsbruksministeriet 2014. Suomen metsäkanalintukantojen hoitosuunnitelma. 39 s.

Naturresursinstitutet 2015: Kesälaskenta 2018<
<https://www.riistakolmiot.fi/raportit/kesalaskenta-2018/>>

Niemi, M., Nylander, E. & Korhonen P. 2009. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2008. Riista- ja kalatalous – Selvityksiä 20/2009. 32 s.

Nykänen, A., Nylander, E. & Korhonen, P. 2014. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2013. Riista- ja kalatalous – Tutkimuksia ja selvityksiä 13/2014. 43 s.

Lagrum

Lag om Forststyrelsen (234/2016) 18 §
Jaktlagen (615/1993) 6 §, 8 § och 20 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med detta beslut kan söka genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol så som därom föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Besvärsanvisning bifogas.

Verkställighet av beslutet

Beslutet kan verkställas även om det överklagas. Myndighet hos vilken ändring söks kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet.

Delgivande av beslut

Delgivning av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls framlagt fram till och med den 31 maj 2019 på Forststyrelsens enhet i Uleåborg, Veteraaninkatu 5, 90101 Uleåborg. Framläggningen av handlingen kungörs i Officiella tidningen samt därtill i följande tidningar: Helsingin Sanomat, Lapin Kansa, Kaleva, Pohjolan Sanomat, Kainuun Sanomat, Maaseudun tulevaisuus och Hufvudstadsbladet.

Vildmarksdirektören

Föredragande

Jukka Bisi

Ahti Putaala